

L'imprégnation argentique կոչուած գրութիւնովը, որ է ըսել նիքրար տ'առժանի միջոցով կատարուածը:

Բացառիկ ճարտարութեան, անհատական ձիրքի, երկարատեւ փորձառութեան կը կարօտին Ֆրանկախտի մանրէն երեւան հանելը, անոր այլազան ձեւերուն ինքնութիւնը հաստատելը, ինչպէս նաեւ ջղային դրութեան մանուածապատ լաբիւրինթոսին մէջ ներկերու կիրարկումը և ձեռք բերուած արդիւնքներուն լուսաբանութիւնը:

Մանուէլեան այդ մարգերուն մէջ հանդիսացաւ անմրցելի րէքնիսիէն մը ու մեծատաղանդ գիտնական մը:

Իր կենացը վերջին տարիներուն, անոր մէջ երեւան եկաւ բանաստեղծն ալ, Ֆրանսերէն լեզուով գրուած ոտանաւորներուն հաւաքածոն՝ Օմպրը գէ քլարթէ՝ որուն մէջ մասին մէջ հայու

սիրտն է որ կը բաբախէ, լոյս տեսաւ իր մահէն ետք, բարեկամին և արուեստակիցին՝ Տոքթ. Փ. Սեկենի յառաջաբանովը:

Օտարներու կողմէ կատարուեցաւ յետ մահու այս յարգանքը, մեզի կը մնայ շտապել, չսպասել որ ուրիշները կատարեն մեզի վիճակուած պարտականութիւնը:

Ի զուր տեղը չէ ըսուած թէ «Մի գիրք մի ազգ է». օր առաջ պէտք է Մանուէլեանի գիտական վաստակը գրքի վերածուի: Այս ձեռնարկով թէ մեր հայրենակիցին յիշատակը յարգած կ'ըլլանք, և թէ հայութեան վարկը կը բարձրացնենք:

Կը խորհինք թէ այս ազգագրութ. գործը ձեռնհասօրէն կրնայ իրականացնել Փարիզի հայ բժշկական միութիւնը, որուն անմիջական տրամադրութեան տակ կը գտնուի Եր. Մանուէլեանի գիտական ժառանգութիւնը:

Տոքթ. Պ. ՄԻՍԱԲԵԱՆ

ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐՈՒ ՄԷՋ

Ամեն անգամ որ կու գամ եւ քափառիկ նոճեաց տակ,
Յոգո՞ւմ մը նոր գիւ ընդհուպ կը հաւակի
նշխարէն,
Յիշատակներ իրենց նոչրք քեւերն ինձի
կ'երկարեն՝
Ամեն անգամ որ կու գամ եւ քափառիկ նոճեաց տակ:

Այգարացիներ չոչրերուն կը դիտեմ խաղն ու ըստուներ,
Երկիրն ամբողջ հրդեհ մ'է բողբոջուծի մէջ
բոյրի,
Վարդաստանին մէջ հոգիս փոքրիկ տխրակ
մ'է ծաշի,
Այգարացիներ չոչրերուն կը դիտեմ խաղն ու ըստուներ:

Կոչնակներուն կը լրսեմ աղապատանքն անձկագին,
Անչափելի խիւղի մէջ դուն կը ցնծաս, ո՞վ հոգիս,
Ի տես Հայոց Կղզեակին գեղեցկութեան և փառքին:

Թող փառքը ըրայ անփոփոխ յաւերժութեան պէս վերին,

Ո՞վ դուն ծովուն յեղեղուն վազքին վրայ
բարձրալիզ
Կանգնած փարոս մեր ցեղի իմացութեան և յոյսին:

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

Ս. Ղազար, 19 Յունիս 1949

Ք Ե Տ Ա Ռ

Գետունն է մրրկոտ իմ հոգիս
Խօշ չոչրերով գարնանային.
Այգեւետ ձաւքուն վրայ կեանքիս
Ծիծաղկոտ դուռներ կը բացուին:
Կ'անցնիմ սրտիս ձրագը բռնած
Որ ամենքին տամ սեր և յոյս.
Ըրայ աշունը ոսկեմած
Ընծայարեր իմ մեռքերուն:
Իսկ երե կարօտ եւ մրնամ
Միկնէ մահ, Նայիրի երկրին.
Թող ամեն երգիչ իր գիւնին
Ընկէ բաժակով դառնահամ.
Եւ յիշէ որ բաց աչքերուն
Ձէ քափանցեր մուր հողն օտար.
Եւ քէ հոգիս է միշտ մրրկուն
Գարնանագայր ինչպէս Գետուն...

ԳԵՂԱՐԴԱՎԱՆՔ

Թո՛ղ քար կտրիմ, երէ իրեն պէս վրձիտ
Չըլլայ հոգիս առաջօտուն ոսկերով.
Եթէ ծունկի եկած չըլլամ՝ միամիտ
Տըղու մը պէս՝ իր առաջին դիւրանքով:

Եւ կուրանամ րո՞ղ իմ աչքերու, երէ
Իր սիւներուն չրտնակն հրաշքն անսահման.
Քանդակներուն ոգին խոնկէ ու վարդէ
Չըլլայանքի ըստուերին մէջ իրիկուն:

Ա՛յ ո՛ւ մէկ խօսք իմ շրթներէն երգեն,
Այս երկիշխած ուխտաւորին աղօրքին,
Երէ խորհուրդը բացարձակ չըծաղի...

Իսկ երէ լոյսն ողողէ սիւտըս համակ,
Ըրամ, վանքին հայրենաբոյր շոքին տակ,
Փոխակերպուած փոքրիկ աղբիւր մը ոսկի...

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԵՐԿԱԹ

Ե Ղ Ե Ր Ե Ր Գ

Փոքրիկն Սեղա վարդաբանին
յիշատակին:

Գիշերն ինկաւ ընկերուն վրայ,
Դուքսն է խաւար...
Ո՞ր եւ փոքրիկս, ո՞ր եւ հիմայ
Մէն ու մոլար...:

Գիշերն ինկաւ կոյր աչքի պէս
Ու ցօղ կու ըստ,
Հովը կ'երգէ ողբ մ'աղեկիզ
Դըրանս վրայ:

Կիրակի մ'էր երբոր գացիր,
Լոյս ու ձաձան,
Ծաղկած էին կակաւներն հիւր՝
Դաշտին կանանց:

Հիմայ անձրեւ, մեզ ու մըշտ,
Չորս դին սարսափ...
Շուն մը կ'ոռնայ, ու պահն է ուշ,
Կ'երբամ ըշտապ:

Ո՞վ անցորդներ որ կը շտապէր
Անձրեւ յիշած,
Տեսնէր կորսուած աղբիւրն մ'հեք
Տեղ մը յանկարծ...:

Ո՞ր դըրան դեմ գրչոյն հակած
Կը հեծեճէր,
Ո՞ր պատին տակ մին վախեցած
Ձիւ կը կանչէր...:

Աստուածամայր, գըրա՛ւ սրբոյս,
Մայր եմ քեզ պէս.
Շո՛ւտ, այս գիշեր գրտի փոքրիկս
Իմ վրչտակիզ:

Աստուածամայր, դուն որ բացիր
Լիճ մ'արտասուք՝
Ի՞նչպէս կրնաս անկարեկիր
Գիտել մօր սոչ:

Ո՞վ մուր վերջու զըժոխային...
Ուռներն հրճիզ՝
Այն օրն աճկպէս սասանեցին
Երկիր, երկիր...:

Անձր վայրկեան... քաղաքն ամբողջ
Խոճապահար
Փախուտ կու տար... մեռել ու ողջ
Խաւնոռած իրար...:

Վիշապաբէ օղանաւեր
Շանքագայր՝
Կը տեղային մահ ու աւեր
Ամբոյն ի վար...:

Աշա՛ղ, ի՞նչպէս հաւնոգութիւն արդ,
Թէ աստղերուն
Գիշերն է գոցէ աղբիւր իմ վարդ
Հեռուն, հեռուն...:

Եւ կամ փոշի դարձած ամիւնն
Ա՛յ կը հանգչի
Թերթերուն վրայ ծաղիկներուն
Անբըքանքի...:

Ո՛ւ, կը նիւնեմ, մղձաւանջ է,
Կ'անցնի շոտով
Կրնամ քաղել լոյսը միւրե
Խոր խաւարով:

